

Proč měníme hodnocení? Jak číst a chápat kritériální hodnocení na vysvědčení?

Úvod: Proč se způsob hodnocení mění

Vizi naší školy je motto „**umět se učit**“. To pro dítě znamená vědět, co mu jde, co dokáže a také co je třeba zlepšovat. Hlavním cílem změny hodnocení je podpořit právě toto učení, nikoliv třídění dětí. **Sledování pokroku je dlouhodobou strategií školy, která snižuje zbytečný tlak na výkon a podporuje vnitřní motivaci.** Kritériální hodnocení klade důraz především na srozumitelnost a konkrétní popis pokroku dítěte. Místo známky tak získává dítě a rodič v sadě kritérií přehled o tom, co **žák v jednotlivých oblastech zvládá, v čem se zlepšil a na čem je vhodné dále pracovat.**

Hodnocení tak poskytuje **jasnější a podrobnější informaci o skutečných dovednostech a znalostech** dítěte.

Dalším důvodem zavedení kritériálního hodnocení je snížení zbytečného tlaku na výkon. Tento způsob hodnocení podporuje individuální rozvoj dítěte, jeho vnitřní motivaci a chuť učit se, aniž by bylo hodnoceno pouze jedním číslem.

Velkou výhodou kritériálního vysvědčení je možnost **dlouhodobě sledovat vývoj dítěte**. Nejen žákovská portfolia nebo mapy učebního pokroku, ale i vysvědčení bude konkrétně ukazovat dosaženou úroveň a klíčové oblasti v předmětu daného ročníku. Rodiče i děti tak mohou lépe porozumět tomu, jak se dítě učí, kde jsou jeho silné stránky a jaké oblasti je vhodné rozvíjet.

1. Co místo známky dostáváme?

Známka shrnovala výkon jedním číslem. Kritériální hodnocení místo toho nabízí **konkrétní informace o učení:**

- co dítě skutečně zvládá
- v čem se zlepšuje
- na čem má dál pracovat

Hodnocení tak nepopisuje jen výsledek, ale **ukazuje další krok.**

Každý předmět je rozdělen do několika **jasně popsaných kritérií**, která jsou hodnocena čtyřstupňovou škálou: *ještě neosvojeno – částečně – téměř osvojeno – úplně osvojeno.*

Kriteriální vysvědčení nefunguje jako „rozložená známka“ ani jako její přímý ekvivalent. Popis míry zvládnutí slouží k ukázání aktuálního stavu dovedností a znalostí dítěte a posunu v čase, nikoli k převádění na známky nebo porovnávání dětí mezi sebou. Nový formát nám umožňuje jinak uchopit i chování. V souladu s konceptem osobnostní výchovy (TyMyJán) se zaměřujeme na osobní rozvoj žáka a hodnotíme pokrok v důležitých životních dovednostech nejen znalostech.

2. Jsou na děti menší nároky?

Ne. Obsah učiva i očekávané dovednosti zůstávají stejné.

Mění se způsob, jak pokrok sledujeme a popisujeme. Děti nejsou srovnávány mezi sebou, ale **vztahují se k jasným kritériím**. Rozdíly mezi dětmi se neztrácí – jsou pojmenované konkrétně.

3. Jak poznám, že se dítěti daří nebo že potřebuje pomoc?

Daří se, pokud:

- většina kritérií je hodnocena jako úplně / téměř osvojeno
- je vidět posun v čase (mapy učebního pokroku, průběžné hodnocení...)

Podpora je potřeba, pokud:

- se stejná kritéria dlouhodobě nedaří
- pokrok je velmi pomalý nebo žádný

Důležité je, že obtíže nejsou skryté v průměru, ale **viditelné v konkrétním kritériu**. Rodiče se o potížích dozvídají **dříve než na vysvědčení** – z průběžné zpětné vazby, prací dítěte, map pokroku nebo rozhovorů s učitelem.

4. Je hodnocení spravedlivé a objektivní?

Ano – stojí na **předem daných kritériích**, která:

- vycházejí ze školního vzdělávacího programu
- jsou **sdílená mezi učiteli** napříč prvním stupněm
- jsou **známá žákům i rodičům dopředu**

Hodnocení není jednorázový verdikt, ale **součást učení v průběhu roku** (průběžná zpětná vazba, sebehodnocení, mapy pokroku). Hodnocení považujeme za efektivní nástroj pro zpětnou vazbu, který poskytuje tu nejlepší možnou zprávu o učení. Není to jednorázový verdikt, ale součást procesu.

5. Jak s hodnocením pracovat doma?

Nejde o kontrolu výkonu, ale o porozumění učení.

Co podporuje učení doma – a co ho brzdí

- **Co podporuje učení:**
 - zájem o postup a snahu, ne jen o výsledek
 - oceňování strategie („zkusil/a jsi jiný postup“)
 - bezpečný prostor pro chybu
 - krátké, ale pravidelné rozhovory o škole
 - důvěra, že učení je postupný proces
 - můžete zkusit se ptát:
 - Co ses teď naučil/a?
 - Co ti šlo a proč?
 - Co bylo těžké a jak jsi to zkoušel/a zvládnout?
- **Co učení brzdí:**
 - srovnávání s ostatními dětmi
 - tlak na výkon bez ohledu na výchozí bod dítěte
 - řešení úkolů místo dítěte
 - zpochybňování školního hodnocení před dítětem
 - Jakým otázkám je dobré se vyhnout: Jak jsi dopadl/a oproti ostatním? Proč už to ještě neumíš? Kolik chyb jsi udělal/a? Kdo je v tomhle lepší?

I dobře míněný tlak může nechtěně oslabovat sebedůvěru a chuť učit se

Na učitele se obračejte, pokud se dítě dlouhodobě neposouvá, neví, jak se zlepšit, nebo prožívá stres. **Naopak není nutné se znepokojovat, pokud dítě postupuje pomaleji, ale stabilně, dělá chyby a učí se z nich nebo potřebuje více času než ostatní.**

Věříme, že kritériální vysvědčení Vám poskytne užitečnější, přehlednější a smysluplnější zpětnou vazbu, která podpoří spolupráci mezi školou, dítětem a rodinou.

Smyslem hodnocení je, aby dítě vědělo, kde je – a kam může jít dál.

ZŠ Hanspaulka, 6. 2. 2026